

For den enkelte kommune kan de stigende udgifter til momsudligningen dog opleves som ufinansieret, idet udgifter til momsbidraget registreres særskilt, mens fastsættelsen af det generelle tilskud er resultatet af en række forskellige reguleringer, hvor det ikke på en tydelig måde er klart, at stigende udgifter til momsudligningen indgår som et element i denne fastsættelse.

Udligning

Det har endvidere været påpeget, at fordelingsnøglen, som anvendes ved udmålingen af den enkelte kommunes bidrag til momspuljen, er uhensigtsmæssig, idet den efter denne opfattelse medfører en utilsigtet omfordeling kommunerne og amtskommunerne imellem. Kommuner med et over gennemsnitligt beskatningsgrundlag pr. indbygger bidrager over gennemsnitligt til momsudligningsordningen. Hvis der samtidig er tale om, at kommunen er udbygget og derfor har en lav momsandel, kan det virke mindre rimeligt, at den skal dække momsudgifterne for andre kommuner, der i højere grad er under udbygning.

Det bør dog her tages i betragtning, at momspuljen fragår i den såkaldte skattetryksfaktor. Ved indførelsen af den kommunale momsudligningsordning, blev de kommunale nettodrifts- og anlægsudgifter, der indgår i udligningsberegningen, gradvist »afløftet« for moms. Dette betød, at udligningen mellem velstillede og mindre velstillede kommuner blev nedsat. Denne sammenhæng er dog nok vanskeligt gennemskuelig for den enkelte kommune/amtskommune.

[Tabel 12.4] Eksempel på »momsregnestykket« for en kommune/amt.

Kommune/amt køber vare eksternt inkl. moms	1.250 kr.
Refusion af momsudgiften	-250 kr.
Bidrag til momspuljen 10 pct. 1) af 250 kr.	25 kr.
Højere bloktilskud som følge af balancetilskud: 10 pct. af 250 kr.	-25 kr.
Samlet udgift i alt for kommune/amt	1.000 kr.

Note: 1) Beregningsteknisk antaget, at kommune/amt beskatningsgrundlag udgør 10 pct. af det samlede grundlag. En momsandel af denne størrelsesorden er dog kun relevant for de største amtskommuner samt Københavns Kommune.

Eksemplet illustrerer, at den vare som kommune/amtet har købt hos eksternt leverandør inkl. moms, efter refusion fra momsudligningsordningen koster præcis det samme for kommunen/amtet, som hvis varen var produceret af kommunen/amtet selv. Dette skyldes det højere bloktilskud, der indgår i den kommunale finansieringsbalance, og som finansierer den løbende vækst, der er i de kommunale momsudgifter.

I den nuværende ordning med et statsligt balancetilskud modsvares stigende udgifter til momsbidrag således af højere bloktilskud.”

Virkning af regulering af momsudligningens bidragsdel

I forbindelse med de årlige kommuneforhandlinger om kommunernes og amternes økonomi opstilles en finansieringsbalance, der indeholder de skønnede indtægter og de aftalte udgifter for det kommende år. I finansieringsbalancen indgår de skønnede udgifter i kommuner og amter til moms, som opgjort af Indenrigs- og Sundhedsministeriet, jf. tidligere afsnit om elementer i momsudligningsordningen.

I tilfælde af ubalance i den kommunale økonomi er underskuddet de sidste 4 år finansieret over bloktilskuddet ved et statsligt balancetilskud. Det indebærer, at hvis udgifterne til momsbidraget stiger, mens alt andet er lige, vil det statslige bloktilskud vokse tilsvarende, og væksten i de kommunale udgifter til moms er således alene finansieret af staten.

Når enkelte kommuner og amter hævder, at de i forbindelse med refundering af momsudgifterne selv er med til at finansiere en andel heraf i kraft af kommunens bidragsbetaling til momspuljerne, er der således tale om en misforståelse. Misforståelsen beror på, at kommunerne og amterne i den forbindelse glemmer at indregne det højere statslige bloktilskud, der er udmøntet ved højere udgifter til moms i forbindelse med kommuneaftalerne. Dette kan illustreres ved nedenstående eksempel, hvor en kommune/amt køber en ydelse af en ekstern leverandør inkl. moms.